

utstrålning. En försiktig hyllning till styrkan i det kvinnliga kraftfältet som han sedan tydligt utvecklar vidare och drastiskt förändrar genom åren.

I en bild från 1969, "Kvinna med kudde" möter vi en monstruös, förvriden kvinnokropp som med ett öga både uppfordrande och utmanande ser på oss. Detta samtidigt som hon med det andra ögat vittnar om en granskande självbetraktelse. Vi ser en kvinna som gör som hon vill, som inte längre tar någon hänsyn till den manliga blickens kontroll. Här anar vi den stora förändringen - och utvecklingen - i Picassos konst.

Några målningar, från olika tider, ger oss intressanta inblickar i familjelivet och konstnärens relation till barn. Här ser vi Maya med sin docka, från 1938, Paul som tecknar, från 1923, Claude som ritar övervakad av Françoise och Paloma, från 1954. Lekfullt skildrar han även barnet som leker med en lastbil 1953. Bilderna andas genomgående av en ömsint närvaro och av barnets oförställning inför den vuxnes blick.

Picassos seende är ofta så närva-

rande att han övertygar oss om att modellen sitter där, rakt framför honom. Men så var faktiskt sällan fallet, han målade nästan aldrig inför en levande modell, han använde sina minnesbilder eller foton. I utställningen möter vi två lysande undantag: Porträttet av Marie-Thérèse från december 1973 och Porträttet av Dora Maar från 11 oktober samma år.

Kvinnorna sitter i exakt samma ställning, uppvisar samma profil och vi betraktar två kvinnor som självsäkert ser tillbaka på oss. Men samtidigt är det som om deras ena öga betraktar dem själva, undersökande, från sidan.

Det är värt att komma ihåg att Dora Maar aldrig såg sig själv i Picassos porträtt av henne. "De är helt och hållet Picassoar", kunde hon säga. Något som Françoise Gilot också vittnade om medan andra, som Gertrude Stein, konstaterade. "Jag är mycket nöjd med mitt porträtt. För mig är det jag, och det är den enda återgivning av mig som alltid är jag". Jacqueline Roque, som Picasso målade över 400 porträtt av, uttryckte inför ett abstrakt porträtt från 1960-talet. "Det där, det är jag!"

Paradoxerna fortsätter även efter den här utställningen att genomkorsa Picassos kvinno-skildringar. Men vi har fått en hel del nya ingångar att pröva och undersöka.

